

MUSIC FACTORY #1

Intro

Μία καθόλα ζοφερή εικόνα χαρακτηρίζει την μουσική παραγωγή ή καλύτερά την εμπορία μουσικών προϊόντων τα τελευταία δέκα περίπου χρόνια. Εκατοντάδες επανακυκλοφορίες γνωστών μουσικών "επιτυχιών" των προηγούμενων δεκαετιών, επανεμφάνιση μιας σειράς ροκ-δαινόσαυρων ενώ διάφορα ντίσκο-σκουπίδια εμφανίζονται ως ένα νέο "must" στην επικράτεια της mainstream και όχι μόνο μουσικής "ψυχαγωγίας". Πρόκειται για μια νέου τύπου ροκ-νοσταλγία; Μάλλον ναι, από αυτές τις "νοσταλγίες" δηλαδή που σπρώχνουν οι δισκογραφικές όταν τα πράγματα δυσκολεύουν και οι κερδοφορίες τους συμπιέζονται. Αν κάτι παρόλα αυτά είναι ενδιαφέρον είναι η ευκολία που οι μεταμοντέρνοι καταναλωτές μπορούν να μασουλάνε ότι τους σερβίρουν: στην προκειμένη ξαναζεσταμένη σούπα από μελωδικούς δαινόσαυρους, γυαλιστερά απορρίμματα σε ντόλμπι σαράουντ ήχο και σε μεγάλες ποσότητες...

Οι καμπάνες της κρίσης στη μουσική βιομηχανία ηκούν εδώ και καιρό όπως και οι αιτίες -σύμφωνα με τα "κοινώς λεγόμενα"- αυτής της κρίσης: η ανάπτυξη και εξάπλωση των φτηνών συσκευών αντιγραφής cd, η εφεύρεση και διάδοση της συμπεστικής κωδικοποίησης μουσικών αρχείων με το όνομα mp3 και ταυτόχρονα η μαζική ανταλλαγή των μικρών σε όγκο πληροφορίας mp3 από το διαδίκτυο. Όλα αυτά συνδυασμένα οδήγησαν τα τελευταία χρόνια στην μαζική και "δωρεάν" διάδοση της μουσικής προκαλώντας μια πολύ σημαντική πτώση των πωλήσεων των δισκογραφικών εταιριών. Είναι όμως έτσι τόσο απλά τα πράγματα; Ισχυριζόμαστε πως όχι. Άς πάρουμε όμως τα πράγματα από την αρχή. Η μουσική βιομηχανία αποτελεί έναν κλάδο της καπιταλιστικής οικονομίας ο οποίος σε πλανητικό επίπεδο αποσπά έναν τζίρο που ανέρχεται κάπου στα 40 δις δολάρια (στα τέλη της δεκαετίας του '90). Με παραδοσιακό κέντρο την Νέα Υόρκη, το Λος Άντζελες και το Λονδίνο η μουσική βιομηχανία έχει ιστορία κάπου 80 ετών. Κάπου στις αρχές της δεκαετίας του '20 αρχίζει η πορεία αυτού του καπιταλιστικού εμπορευματοκλάδου ως μικρό -και φτωχό- αδελφάκι της βιομηχανίας του κινηματογράφου, ενώ ήδη το 1921 πωλούνταν 100 εκατομμύρια δίσκοι στις ΗΠΑ. Η γιγάντωση όμως των δισκογραφικών εταιριών είναι μια μεταπολεμική ιστορία. Το 1948 η Columbia λανσάρει το 12ιντισο δίσκο των 33 στροφών και ένα χρόνο αργότερα η RCA Victor το 45αρι. Αυτά τα δύο θα αντικαταστήσουν τις βαριές πλάκες των 78 στροφών. Ταυτόχρονα είναι η εποχή που με έναν συγκεκριμένο τρόπο υιοθετείται και γενικεύεται η λογική του "άλμπουμ", του δίσκου LP μεγάλης διάρκειας δηλαδή.

Η έκρηξη όμως θα συμβεί όταν θα γίνει κατανοητό από τα αφεντικά των μουσικών προϊόντων η σημασία της εισόδου στην κατανάλωση της λευκής πρωτοκοσμικής νεολαίας. Ήδη από τις αρχές του '50 γίνονται βήματα προς αυτή την κατεύθυνση. Η πρώτη ύλη: τα rhythm and blues και συνολικότερα η εκπληκτική μουσική των αφροαμερικάνων που εξελισσόταν για πολλές δεκαετίες. Οι πρωταγωνιστές του θεάματος όμως θα έπρεπε να είναι λευκοί. Ο Elvis, οι Beatles, οι Rolling Stones κτλ. Σε κάθε περίπτωση και αποφεύγοντας να μπουέμε εδώ στην γενικότερη συζήτηση περί ροκ κτλ, αυτή η διάδοση του ροκ που ταυτόχρονα πυροδότησε μια γενικότερη δημιουργική, "καλλιτεχνική" έκρηξη επηρεάζοντας την μουσική δημιουργία συνολικά, αποτέλεσε το περιβάλλον που εξελίχθηκε η μουσική βιομηχανία σε μια υπολογίσιμη καπιταλιστική βιομηχανία. Η κατανάλωση της λευκής πρωτοκοσμικής νεολαίας θα απορροφά έκτοτε πάνω-κάτω το μισό της συνολικής μουσικής παραγωγής.

όσο και χρονικά.

Παρόλα αυτά με τυπικούς καπιταλιστικούς όρους δεν ήταν τίποτα το μυστήριο για τα αφεντικά: υπαγωγή στην εμπορευματοκλαστική διαδικασία και παραγωγικότερη εκμετάλλευση της μουσικής δημιουργίας. Η αναπαραγωγικότητα της μουσικής δημιούργησε τις συνθήκες που οι δημιουργοί χάνουν τον έλεγχο πάνω στην δημιουργία τους που μετατρέπεται σε μαζικό εμπόρευμα: ένα μουσικό κομμάτι μπορεί να πουλήσει, όσο και ένα απορρυπαντικό.

Στην πραγματικότητα όταν πρωτοεμφανίστηκαν οι πρώτοι φωνογραφικοί κύλινδροι αντιμετωπιζόνταν ως παιχνίδι: το 1906 κυκλοφορούσε μία ηχογράφηση που προωθούσε την νέα ανακάλυψη επαναλαμβάνοντας: "είμαι ο φωνογράφος του έντισον", ενώ η μουσική βιομηχανία ήταν ακόμα... η εμπορία παρτιτούρας των "κλασσικών"-γελοιοποιών-του-βασιλιά και οι ζωντανές εμφανίσεις. Αυτό που πραγματικά ήταν ο καταλύτης στην επέκταση της μουσικής βιομηχανίας, ήταν το ραδιόφωνο. Η εξάπλωση του στον δυτικό κόσμο ήταν ραγδαία και η μεσολαβητική του ισχύ αναμφισβήτητη: οι μουσικές εκπομπές από το 1920 έδωσαν μία μεγάλη ώθηση στην αγορά των δίσκων. Σε κάθε περίπτωση ο κοινωνικός χαρακτήρας της μουσικής μετασχηματίζεται: επαναοργανώνεται η μουσική παραγωγή (και) μέσα από την μαζική "εμπορική επιτυχία", τροποποιείται η γραμματική και το συντακτικό της μουσικής σαν ακρόαση και σαν συλλογική εμπειρία, διαφοροποιείται όλο και περισσότερο ο κοινωνικός της ρόλος. Η ανεπανάληπτη στιγμή της μουσικής εκτέλεσης κάνει την αίγλη της, μετατρέπόμενη σε κιλιάδες αντίτυπα, κάνει την μοναδικότητα της. Αυτή όμως η πραγματικότητα ήταν που οδήγησε και σε μία μαζική εξοικείωση μαζί της. Αυτή η εξοικείωση αποτελεί και αιτία μιας παράλληλης διαδικασίας που επέφερε η μαζική αναπαραγωγή της μουσικής: τον κλωνισμό της παράδοσης. Η μουσική που μπορούσε να συναντήσει τον καθένα σε οποιαδήποτε κατάσταση του μετατρέποταν σε κάτι το επίκαιρο και ελκτικό. Ενώ η μαζική διάδοση των δίσκων οδήγησε σε μίξεις των μουσικών μορφών περισσότερο από ποτέ. Η μουσική δημιουργία κάνει την στενή της σχέση με την παράδοση και εγκαθίσταται περισσότερο ίσως από ποτέ στην τρέχουσα ιστορία.

Να μετατρέψεις αυτό που είναι σε ρευστή/δυννητική κατάσταση σε στερεά αντικείμενα: να ποια είναι η απλή συνταγή της συσσώρευσης για τα αφεντικά. Αυτή όμως η συσσώρευση θα διαγράψει νέες τροχιές στην μεταπολεμική κοινωνία της αφθονίας. Μιλάμε για αυτό που πολλοί ονομάζουν "μαζική κουλτούρα"...

MUSIC FACTORY #4

Δεν υπάρχει καμία άλλη μορφή "τέχνης" που να εισήλθε με τόσο χαρακτηριστικό, έκδηλο και βαθύ τρόπο όσο η μουσική στην απολαυσιακή πλευρά της ζωής των νεολαίων στον δυτικό κόσμο εδώ και μισό αιώνα. Η μουσική έγινε το σύμβολο, το καταφύγιο και η σημαία για εκατομμύρια νέους μέσα από τη δίνη των αλλαγών του δεύτερου μισού του 20ου αιώνα. Rock, punk, hardcore, hip hop, techno, house, jungle metal, είναι μόνο κάποια -με μικρότερη ή μεγαλύτερη απήχηση- από τα μουσικά ρεύματα που εκδηλώθηκαν στην καπιταλιστική δύση σε όλη αυτή την περίοδο.

Το σημείο αναφοράς: οι πιο "αναπτυγμένες" δυτικές χώρες. Με το εκπλη-



μουσικής σε μία απλή συσσώρευση. Αν η υποβάθμιση της ποιότητας στην μουσική υπήρξε καθόλα έκδηλη στον φρενήρη αγώνα των δισκογραφικών για άμεσο κέρδος πλέον η λέξη "ποιότητα" απομακρύνεται όλο και περισσότερο από τις συζητήσεις. Αντ' αυτού εμφανίζεται ένας άκρατος ενθουσιασμός για την ποσότητα, τώρα ο καθείς μπορεί να φτιάξει μια αποθήκη που θα στοιβάζεται μουσικά. Μία γνήσια καπιταλιστική λογική μας χτυπάει το παράθυρο: όσο και αν γκρινιάζουν από εδώ και από εκεί διάφορα αφεντικά, η ύστατη κατεύθυνση αυτής της διαδικασίας δεν είναι άλλη από την κυριαρχία της ποσότητας πάνω στην ποιότητα σε ένα κομμάτι κώλας του ανθρώπινου είναι που αγγίζει τις πιο "ευαίσθητες" πλευρές του συναισθηματικού κόσμου και της αισθαντικότητας. Τίποτα άλλο από την επικύρωση του εμπορεύματος ως εμπόρευμα, ως κατηγορία του ποσοτικού. Και όλα αυτά απολύτως δωρεάν. Κατά τα άλλα μας αφήνεται η δυνατότητα να εξασκηθούμε στην σωστή χρήση μουσικών βάσεων δεδομένων.

Μέσα στην κοινωνικότητα που έχει δημιουργήσει η μουσική στις σύγχρονες μητροπόλεις αυτές οι νέες πραγματικότητες φαντάζουν -και όχι μόνο αισθητικά- στείρες και μίζερες. Από τις καθάρες και τα ηχώφωνα στα ποντίκια και στα πληκτρολόγια. Μέσα σε ένα κύμα αλλαγών που είναι ακόμα σε εξέλιξη...

MUSIC FACTORY #3

Η ληξιαρχική πράξη γέννησης της μουσικής βιομηχανίας ταυτίζεται με μία κομβική αλλαγή στην ιστορία της μουσικής ως έκφραση και δημιουργία: η μουσική εισήλθε στον χώρο των τεχνικά αναπαραγωγίμων μορφών τέχνης. Επί αιώνες βρισκόταν "καθλωμένη" στο "ζωντανό" παίξιμο. Μέρος κάποιου είδους τελετής, μίας συνεύρεσης, μίας προσδιορισμένης "αυθεντικής" στιγμής όπου ήχοι από μουσικά όργανα και ανθρώπινες φωνητικές χορδές συνδυάζονται. Πάντα όμως (σχετικά) περιορισμένη χωρικά και χρονικά. Η τεχνολογική εξέλιξη που συνέθλιψε με τις κατά κύματα επελάσεις της, μια σειρά από σχέσεις και κανονικότητες, ήταν η κίνηση που μετασχημάτισε και την μουσική δημιουργία με την τεχνικά αναπαραγωγή του ήχου. Είχαν ήδη προηγηθεί η αναπαραγωγή της γραφής με την τυπογραφία, της απεικόνισης με την φωτογραφία, ενώ την ίδια περίοδο θα αναπτυσσόταν και η τεχνική που θα άφηνε έκδηλα τα σημάδια του το 20ο αιώνα: ο κινηματογράφος και γενικότερα η κινούμενη εικόνα.

Ο φωνογραφικός κύλινδρος και οι στρογγυλές πλάκες γραμμοφώνου στην συνέχεια, εγγυούνταν εφεξής την μαζική διάδοση της μουσικής: αυτός ο κακός "γρατζουνισμένος" ήχος των αρχών του αιώνα, "η μηχανή που μιλάει" ήταν ένα από τα καινοφανή εξαρτήματα που θα χαρακτήριζαν μετέπειτα τις κοινωνίες τις αφθονίας του 20ου αιώνα. Αλλά και κάτι περισσότερο: μιλώντας από την σκοπιά της κοινωνικής της λειτουργίας "αποϊεροποίησε", τη μουσική ως ένα κομμάτι μιας συγκεκριμένης τελετουργίας αλλά και μιας συγκεκριμένης χωρικά και χρονικά αυθεντικής εκτέλεσης. Η ζωντανή σχέση και διαδικασία της μουσικής ως γιορτή -αν λάβουμε υπόψη μόνο τον απολαυσιακό της χαρακτήρα- μπορούσε τώρα να μετατραπεί σε εξατομικευμένη ακρόαση. Χάνοντας την "αυθεντικότητα" των στιγμών της "ζωντανής" εκτέλεσης και της συνολικής εμπειρίας και συμμετοχής που αυτή συνεπάγεται. Από την άλλη είναι αναμφισβήτητο ότι οι δίσκοι μουσικής οδήγησαν σε μία άνευ προηγουμένου διάδοσή της. Ποτέ ξανά ένας άνθρωπος δεν ήταν σε θέση να ακούσει τόσα πολλά και τόσο διαφορετικά έργα. Τόσο διευρυμένα χωρικά

Στον στενό πυρήνα του μουσικού εμπορίου εδράζεται ένας μηχανισμός παραγωγής "λαϊκών" ειδώλων -συνήθως μιας χρήσης- που επιφορτίζονται με την παραγωγή απλών, εύπεπων μουσικών εμπορευμάτων προορισμένων για μαζική κατανάλωση. Ο μηχανισμός αυτός περιλαμβάνει την χειραγώγηση των charts και των top-10, την κατασκευή rock και pop stars σύμφωνα με την κλασική συνταγή που λάνσαρε η βιομηχανία του κινηματογράφου, καθώς και μια έκδηλη υποβάθμιση της μουσικής δημιουργίας σε προτυποποιημένες μελωδίες συνοδευόμενες από "ερωτικού", σεξουαλικού περιεχομένου στίχους. Κουπλέ, ρεφραίν, κουπλέ σ' αγαπώ, μ' αγαπάς, μ' αγαπούσες και ζήσανε αυτοί (οι έμποροι) καλά και πάλι αυτοί καλύτερα. Όλα αυτά βέβαια δεν είναι κάτι το καινούριο. Τα hit-parade χρησιμοποιούνταν από την δεκαετία του '30 για την κατευθυνόμενη μαζική πώληση μουσικών εμπορευμάτων, "αστέρια" του θεάματος "παίζανε" για δεκαετίες ενώ η μουσική "αγαπασίαρο ειδύλλιο" είχε σημειώσει επιτυχίες από το 1924 που ο Jimmie Rodgers κάνοντας ένα συνδυασμό κάντρι και τυρολέζικων βουκολικών ασμάτων είχε σαρώσει σε πωλήσεις. Από τα μέσα της δεκαετίας του '70, και ενώ η αρχική "ορμή" του ροκ είχε καταλαγιάσει συγκροτήματα όπως η Abba στην Ευρώπη και οι Jackson's Five (μετέπειτα solo ο M. Jackson) αποτελούσαν μια κίνηση που θα μπορούσε να συντηρήσει και να επεκτείνει την μουσική κερδοφορία. Η δεκαετία του '80 είναι γεμάτη με σωρούς από μουσικά σκουπίδια στην βάση αυτών των κατευθύνσεων. Όσο οι μηχανισμοί παραγωγής μαζικών μουσικών εμπορευμάτων γινόταν όλο και πιο "σκληροί", η εναλλαγή των μουσικών "ειδώλων" έγινε μια υπόθεση ρουτίνας. Η έκδηλη υποβάθμιση της ποιότητας στη μουσική παραγωγή επέβαλε αυτή τη συνεχή "ανανέωση". Κάτι που είναι εντελώς ασήμαντο πρέπει συνέχεια να "ανανεώνεται" είναι ο μόνος τρόπος να διατηρήσεις το ενδιαφέρον των μουσικών υπηκόων. Όλα αυτά βέβαια όχι από την τόσο κοινότυπη πλέον ελιτιστική ματιά των mainstream "κουλτουριάρηδων" μουσικών, που είδαν σε πολλές περιπτώσεις να υπερκεκλιζονται στη φρενήρη κούρσα των δισκογραφικών για άμεσο κέρδος. Ούτε γιατί θα έπρεπε αναγκαστικά κάθε μουσική δημιουργία να είναι μια εποποιία του ανθρώπινου συναισθηματικού και λογικού σύμπαντος. Τραγούδια όπως το tutti fruiti του Little Richard δεν ήταν δα και κανένα ολόπλευρο καλλιτεχνικό επίτευγμα. Κουβαλούσε όμως την καινοτομία, το πάθος και τον δυναμισμό που μπορούσε κυριολεκτικά -για την εποχή του- να σε ξεσηκώσει. Ελάχιστη σχέση με τα πλαστικά κλισέ και τις φτιασιδωμένες απονοσίες του σήμερα. Ο γνωστός pop τραγουδιστής George Michael -ο οποίος έχει εδώ και χρόνια εκδιωχθεί από την μουσική βιομηχανία- πρόσφατα δήλωσε: "Ήμουν υπεύθυνος για πολλά εγκλήματα κατά της αισθητικής στη δεκαετία του '80".

Στα τέλη της δεκαετίας του '70 οι μεγαλύτερες δισκογραφικές ήταν η CBS, η Wane, η PolyGram και η MCA και η EMI. Στην μουσική παραγωγή όμως εμπλέκονται δεκάδες σχετικά μεγάλες και εκατοντάδες μικρότερες εταιρίες. Αυτές μπορεί να λειτουργούν και σε τοπικό επίπεδο, ενώ συνήθως αποτελούν πόλο συσπείρωσης ενός συγκεκριμένου μουσικού είδους ή τέλος πάντων παρεμφερών ρευμάτων. Καθόλη τη μεταπολεμική περίοδο η ιστορία είναι η ίδια: με το που καταφέρνει αυξημένες κερδοφορίες εξαγοράζεται ή τίθεται υπό τον εμπορικό έλεγχο από τις μεγαλύτερες αμερικάνικες και αγγλέζικες -συνήθως- εταιρίες. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι η Warner. Μία από τις μεγαλύτερες κινηματογραφικές εταιρίες, μπήκε στην αγορά της μουσικής το '63, καταλαβαίνοντας ότι το κόλπο είναι να εξαγοράσεις μικρότερες επιτυχημένες εταιρίες διατηρώντας ταυτόχρονα μια σχετικά αυτονομία στο συγκεκριμένο μουσικό είδος που συσπειρώνει η κάθε εταιρία. Εξαγόρασε έτσι διαδοχικά την Electra και την Asylum, εταιρίες που κόβανε δίσκους ροκ και την Atlanta που έκοβε rhythm n' blues και soul. Το παράδειγμα της



Warner ακολούθησαν και άλλες εταιρίες: το ζήτημα έγινε πλέον ο τρόπος διαχείρισης μιας σειράς μικρότερων εταιριών εξειδικευμένων λίγο ή πολύ σε ένα μουσικό είδος, οι οποίες αφίνονταν να λειτουργήσουν "αυτόνομα", μέχρι να φανεί ότι οι κυκλοφορίες τους είναι σημαντικά κερδοφόρες. Μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '90 οι μεγάλες δισκογραφικές θα σέρνουν από πίσω τους μια σειρά άλλων γνωστών εταιριών. Η Universal την Def Jam, την Geffen, την Island, την Motown κτλ κτλ. Η Ε-ΜΙ την Mute, την Capitol, την Virgin και μια σειρά άλλες.

Εντωμεταξύ το 1979 Sony και Philips ανακοινώνουν την κατασκευή των νέων μέσων αναπαραγωγής μουσικής. Ένα δισκάκι πολυκαρβονικού πολυμερούς με διάμετρο 120mm. maximum χρόνο τα 74 λεπτά, μέσα σε μία "κλειστή" συσκευή η οποία εκπέμποντας ακτίνα laser αναπαράγει την μουσική. Τα cd players εισάγονται στην αμερικάνικη αγορά το '83 και μέσα σε πέντε χρόνια η πώληση μουσικών cd είναι ίση με αυτή των δίσκων βινυλίου. Μια περιρρέουσα ατμόσφαιρα high-tech φετιχισμού αρχίζει να βασιλεύει, ενόσω οι τεχνολογικοί μετασχηματισμοί επαναορίζουν τις ταξικές σχέσεις υποτέλειας αλλά και δημιουργικής άρνησης. Αυτή ακριβώς η διαδικασία παραμένει στο περιθώριο των συζητήσεων ενώ μια ανούσια "διαμάχη" μεταξύ των φετιχιστών του cd και των "ρομαντικών" του βινυλίου επιπλέει στον αφρό της δημοσιότητας στην αρχή των 90s. Οι εποχές αλλάζουν, κανείς όμως από τα αφεντικά των δισκογραφικών δεν θα περίμενε ότι μια νέα αναδιάρθρωση θα ήταν τόσο κοντά.

MUSIC FACTORY #2

Και ενώ ήδη την δεκαετία του '90 το cd είχε επικρατήσει ως το μέσο αναπαραγωγής μουσικής σε όλο τον δυτικό κόσμο η μουσική βιομηχανία δέχτηκε μία -κάπως- αναπάντεχη εξέλιξη των πραγμάτων. Ένα συμπεσμένο αρχείο αναπαραγωγής μουσικής με το μυστηριώδες όνομα mp3 εισήλθε ξαφνικά στα τεκταινόμενα στον χώρο της μουσικής. Πολλά πράγματα στα τέλη της δεκαετίας του '90 έχουν αλλάξει: η διάδοση των ηλεκτρονικών υπολογιστών με τα εύχρηστα λειτουργικά συστήματα, όπως τα windows και τα macintosh και η ανάπτυξη του internet δημιούργησαν νέες συνθήκες συνολικά και για την βιομηχανία του θεάματος. Θα ρωτούσε κάποιος πριν καμιά δεκαετία: τι δουλειά έχουν οι κομπουτεριστικές μαλακίες με το rock 'n roll;

Κι όμως...

Πρώτα από όλα ήταν το mp3, Από τα τέλη της δεκαετίας του '70 γίνονταν προσπάθειες από διάφορους ηλεκτρονικούς να βρεθεί ένας τρόπος συμπίεσης ενός μουσικού ηλεκτρονικού σήματος έτσι ώστε να είναι δυνατόν να μεταφερθεί από τις τηλεφωνικές γραμμές με αξιοπιστία και ευκρίνεια. Έπειτα από αρκετές αποτυχημένες προσπάθειες μία κάποια ανάπτυξη ενός αξιόπιστου κώδικα συμπίεσης πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος EYREKA που επιδοούνταν από την ΕΕ και στο οποίο συμμετείχαν και ερευνητικά εργαστήρια όπως το Γερμανικό Κέντρο Αεροδιαστημικής. Τελικά μια ομάδα ερευνητών με επικεφαλής τον Karlheinz Brandenburg πέτυχε την δημιουργία ενός αξιόπιστου συμπεστικού αλγόριθμου, με την βοήθεια του οποίου ήταν δυνατόν να υποδεκαπλασιαστεί ο όγκος σε πληροφορία ενός δεδομένου τραγουδιού. Πρακτικά αυτό σήμαινε εξοικονόμηση χώρου, ταχύτητα ανταλλαγής σε μία αποδεκτή ποιότητα. Πώς έγινε όμως αυτό;

Καταρχήν το μουσικό κομμάτι διασπάστηκε στις ηλεκτρονικές συχνότητες α-

πό τις οποίες αποτελείται. Στην συνέχεια αξιοποιώντας τα επιστημονικά δεδομένα σχετικά με την ακουστική αντιληπτικότητα του ανθρώπινου αυτιού μια σειρά από συχνότητες που το αυτί μας ουσιαστικά δεν "ακούει" απομακρύνθηκαν. Επιπλέον με την βοήθεια της ψυχοακουστικής, που μελετά την αντίληψη διαφόρων ήχων σε σχέση με την ανθρώπινη ψυχολογία έγινε μία επιπλέον ιεράρχηση των ήχων που θεωρούνται πιο σημαντικοί. Το 1994 κατατέθηκε η πατέντα αυτής της συμπίεσης της μουσικής και ονομάστηκε mp3. Σχετικά λίγοι έδωσαν κάποια σημασία παρόλο που από τότε ήδη άρχισαν να κυκλοφορούν τέτοια συμπεσμένα μουσικά κομμάτια στο διαδίκτυο. Το πρόβλημα; Δεν υπήρχαν εύχρηστα προγράμματα που να "παίζουν" αυτά τα αρχεία. Τελικά το '97 κυκλοφορεί δωρεάν στο διαδίκτυο το Winamp το οποίο γνωρίζει μεγάλη διάδοση που συμπαρασύρει και τα mp3.

Το μεγάλο κύμα "αναστάτωσης" εμφανίστηκε κάπου στα μέσα του '99 όπου ένα προγραμματάκι ανταλλαγής μουσικών αρχείων με το όνομα napster άρχισε να κυκλοφορεί στο διαδίκτυο. Μέσω αυτού του προγράμματος ήταν δυνατή η ανταλλαγή τραγουδιών που είχε ο οποιοσδήποτε χρήστης στον σκληρό του δίσκο. Μέσα σε ένα χρόνο 40 εκατομμύρια μουσικά κομμάτια είχαν "ανταλλαχθεί" μόνο από το napster. Ποιος ήταν ο υπαίτιος για αυτήν την αναστάτωση; Ένας δεκαοκτάχρονος πρωτοετής φοιτητής ονόματι Shawn Fanning ο οποίος εκμεταλλεύτηκε όλη αυτή την σειρά εξελίξεων στην τεχνολογία αναπαραγωγής μουσικής συνδυάζοντας την με τις δυνατότητες του internet. Το napster δεν ήταν το μοναδικό πρόγραμμα ανταλλαγής μουσικής που υπήρχε τότε. Απέκτησε όμως δημοσιότητα από την σωρεία μηνύσεων που δέχθηκε αλλά και από την επίθεση που δέχθηκε από διάφορους μουσικούς' μεταξύ αυτών ο Lars Ulrich των Metallica που έφτασε να καταθέσει στην αμερικανική γερουσία ενάντια στο napster αλλά και ο Dr. Dre που απαίτησε να μην κυκλοφορούν τα τραγούδια του στο διαδίκτυο.

Κάπου εκεί στο ενδιάμεσο αναπτύχθηκε πάλι μέσω των υπολογιστών η τεχνολογία εύκολης αντιγραφής μουσικών cd. Δεν χρειάζεται όμως μάλλον να πούμε κάτι παραπάνω καταρχήν γι' αυτήν: ούτε για το πλαστό χρήμα δεν έχει πέσει τόσο φιλολογία...

Όλα αυτά μπορεί να είναι πάνω κάτω γνωστά, το ζήτημα όμως είναι να αντιληφθούμε τις αλλαγές και αναδιαρθρώσεις που βρίσκονται σε εξέλιξη πίσω από μία επιφανειακή και παραπλανητική φιλολογία που αιωρείται στην δημοσιότητα. Καταρχήν σε σχέση με τις δισκογραφικές και την πορεία τους. Αναμφισβήτητα μέσα στα πλαίσια της γενικότερης κρίσης που προέκυψε οι εκκαθαριστικές διαδικασίες επιταχύνθηκαν: τόσο στο εσωτερικό του κλάδου ως καπιταλιστική βιομηχανία, όσο και γενικότερα στο μέλλον και τις κατευθύνσεις της μουσικής βιομηχανίας. Χιλιάδες εργαζόμενοι απολύθηκαν ενώ μία σαφής στροφή προς την χρήση του internet για την πώληση των μουσικών προϊόντων συνέβηκε. Τον Απρίλιο του 2003 η εταιρία apple δημιούργησε ένα κατάστημα on line πώλησης μουσικών τραγουδιών σε συνεργασία με τις τέσσερις μεγάλες δισκογραφικές εταιρίες. Εκμεταλλευόμενη και την οικειότητα που είχε προκύψει από την χρήση των προγραμμάτων ανταλλαγής -όπως το napster- έχει πουλήσει πάνω από ένα δισεκατομμύριο μουσικά κομμάτια προς 99 κεντάκια έκαστο. Με αυτόν τον τρόπο είναι φανερό ότι όλος αυτός ο σαματάς κατέληξε στην μπίζνα: βρισκόμαστε εν μέσω μιας διαδικασίας ενσωμάτωσης των προηγούμενων εξελίξεων προς την δημιουργία ενός μάλλον πιο εύπλαστου με ελάχιστο μουσικού προϊόντος, διαθέσιμου ανά πάσα στιγμή προς κατανάλωση με ελάχιστο για τα αφεντικά κόστος παραγωγής και διανομής.

Από την άλλη βέβαια η πειρατεία συνεχίζεται: τόσο στα εκατομμύρια αντιγραφικά όσο και στα αμέτρητα bytes του διαδικτύου. Αυτή είναι όμως μια δεύτερη πραγματικότητα των αλλαγών που διαδραματίζονται: η σταδιακή διολίσθηση της

